

C/2024/3642

14.6.2024.

Padomes secinājumi par pierādījumos balstītas politikas un prakses veicināšanu izglītības un mācību jomā ar mērķi sasniegt Eiropas izglītības telpu

(C/2024/3642)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

atgādinot par dokumentiem, kas Savienībā pieņemti attiecībā uz izglītību un zinātņu politikas jautājumos,

APZINOTIES

1. pūles, ko valsts, reģionālā un vietējā līmenī pieliek Savienības dalībvalstis un to izglītības un mācību iestādes, lai nodrošinātu kvalitatīvu un iekļaujošu izglītību un mācības visiem,
2. daudzās problēmas, ar kurām pašlaik saskaras izglītības un mācību joma un kuras jārisina politikas veidotājiem un izglītības darbiniekiem, tostarp skolotājiem, pasniedzējiem, pedagogiem, izglītības un mācību iestāžu vadītājiem un augstākās izglītības personālam,
3. ieguldījumu, ko pētījumi un dati dod zināšanām un kvalitatīvai informācijai izglītības un mācību politikā un praksē un izglītības, sabiedrības un ekonomikas problēmu analīzei,
4. to, ka izglītības un mācību sistēmu klāsta un sarežģītības dēļ ir grūti panākt absolūtu noteiktību, kad tiek pieņemti lēmumi,

UZSKATOT, KA

5. izglītības un mācību joma ir būtiska un labi pamanāma publiskajā telpā, ņemot vērā tās būtisko ietekmi uz sabiedrību kopumā un uz katras personas profesionālo izaugsmi, personīgo piepildījumu un labbūtnību;
6. termins “pierādījumi” attiecas uz informāciju, kas ir sistemātiski un zinātniski savākta, izanalizēta un izvērtēta, lai to izmantotu politikas plānošanā, politikas izstrādē, programmas īstenošanā, izvērtēšanā un praksē; šie pierādījumi var būt iegūti no dažādiem avotiem, un tie var izpausties dažādos veidos, tostarp kā pētījumi, uzraudzība, izvērtēšana, sistemātiski pārskati, apstiprināti, kvantitatīvi un kvalitatīvi dati, praktiskā pieredze un ekspertu vienprātība; šo secinājumu nolūkā galvenā uzmanība tiek pievērsta pierādījumiem, kas iegūti no pētījumiem un datiem;
7. tāpēc “pierādījumos balstītu politiku un praksi izglītības un mācību jomā” var definēt kā informācijas vākšanu, kombinēšanu un izvērtēšanu no vairākiem uzticamiem avotiem, ieskaitot labākos pieejamos un atbilstošākos pierādījumus no pētījumiem un/vai datiem, kā soli ceļā uz politikas un prakses uzlabošanu izglītības un mācību jomā;
8. kaut arī no pētījumiem un/vai datiem iegūtajiem pierādījumiem vajadzētu būt izšķirošiem politikas veidošanā un praksē izglītības un mācību jomā, ir jāņem vērā niansas citu svarīgu apsvērumu mijiedarbībā; pie tiem pieder personiskā un profesionālā pieredze, vērtības, normas, praktiska argumentācija, ieinteresēto personu viedokļi, tehniskās zināšanas, zināšanas par kontekstu un politiski, sociāli un ekonomiski apsvērumi; tāpēc termins “pierādījumos balstīts” apzīmē politikas veidošanu un praksi izglītības un mācību jomā labāk nekā termins “uz pierādījumiem balstīts”;
9. pierādījumu izmantošanai izglītības un mācību jomas politikā un praksē ir jābūt atkarīgai no konteksta; tā būtu jāpielāgo īpašajām vajadzībām, pieredzei, kultūrai un apstākļiem attiecīgajā pārvaldības līmenī, kā arī mācību un mācīšanas videi izglītības un mācību jomā; tas, kas ir izrādījies efektīvs un būtisks vienā kontekstā, ne vienmēr var dot tādus pašus rezultātus citā kontekstā; šajā ziņā būtiska nozīme ir politikas veidotāju un izglītības darbinieku profesionālajam vērtējumam,

PIEKRĪTOT, KA

10. kvalitatīvi, atbilstoši un pieejami pierādījumi, ko nodrošina spēcīga pētniecības ekosistēma un datu infrastruktūra izglītības un mācību jomā, ir svarīgs priekšnoteikums pierādījumos balstītai politikai un praksei izglītības un mācību jomā;
11. pierādījumu ņemšana vērā un efektīva to izmantošana ir daļa no politikas veidotāju un izglītības darbinieku profesionalitātes,

NORĀDA, KA

12. pierādījumi, kas iegūti no kvalitatīviem datiem un pētījumiem par to, kas, kam, kādā kontekstā un kādiem mērķiem darbojas, nodrošina stingrākus pamatus politikas veidošanai un praksei izglītības un mācību jomā; konkrētāk, pierādījumi
 - a) vairo uzticēšanos politikas veidotājiem, pētniekiem, izglītības darbiniekiem un sabiedrībai kopumā un savstarpēji to vidū,
 - b) palīdz risināt pašreizējās problēmas, apzināt vajadzības un sagatavot turpmākos politikas lēmumus, jo tie atvieglo ietekmes novērtējumus politikas plānošanai un reformām,
 - c) ir būtiski, lai novērtētu, cik lietderīgi, efektīvi, saskaņoti un atbilstoši ir īstenotie politikas pasākumi un investīcijas; izvērtējuma rezultāti ieplūst politikas atgriezeniskajā saitē un palīdz novirzīt finansējumu un resursus stratēģijām, kurām ir lielākas izredzes gūt panākumus, tādējādi maksimāli palielinot politikas izvēles ietekmi un ieguldījumus izglītībā un mācībās;
 - d) politikas veidotājiem un izglītības darbiniekiem veicina turpmāku profesionālo izaugsmi;
13. pierādījumos balstīta politika un prakse izglītības un mācību jomā sniedz atbalstu izglītības un mācību iestādēm un mācību videi tajās, kā arī mācīšanas un mācīšanās praksei, un tā var uzlabot mācīšanās rezultātus; izglītības darbinieki spēj veidot izglītības un mācību procesu, tostarp, izmantojot metodes, kas ir pierādījušas savu efektivitāti;
14. dažādu viedokļu un plašu publisko debašu kontekstā, pierādījumos balstīta politika un prakse izglītības un mācību jomā piedāvā skaidrāku un objektīvu dokumentētu informāciju par vajadzībām, ietekmi un īstenojamību, tādējādi veicinot sabiedrības informētību un sabiedrības atbalstu;

NORĀDA ŠĀDAS ČETRAS PRIORITĀTES PIERĀDĪJUMOS BALSTĪTAS POLITIKAS UN PRAKSES VEICINĀŠANAI IZGLĪTĪBAS UN MĀCĪBU JOMĀ NOLŪKĀ SASNIEGT EIROPAS IZGLĪTĪBAS TĒLPU, PIENĀCĪGI ŅEMOT VĒRĀ VALSTS, REĢIONĀLĀS UN VIETĒJĀS KOMPETENCES IZGLĪTĪBAS UN MĀCĪBU JOMĀ**I. VEICINĀT POZITĪVU DOMĀŠANU PAR PIERĀDĪJUMOS BALSTĪTU POLITIKU UN PRAKSI IZGLĪTĪBAS UN MĀCĪBU JOMĀ UN TURPINĀT STIMULĒT IZGLĪTĪBAS PĒTNIECĪBU**

Dalībvalstīm un Komisijai, ievērojot savas kompetences, būtu:

- a) **jāturpina veicināt** tādas spēcīgas pētniecības ekosistēmas attīstību, kura nodrošina atbilstošus, pieejamus un kvalitatīvus pētījumus izglītības un mācību jomā, vienlaikus ņemot vērā pētniecības drošības un integritātes nozīmi;
- b) **jāveicina** un **jāstimulē** aktīva pētnieku un izglītības darbinieku iesaistīšanās izglītības un mācību jomas politikā un praksē, radot iespējas un atbalsta struktūras;
- c) **jāmudina** izglītības darbinieki sniegt ieguldījumu un piedalīties izglītības pētniecībā;
- d) **jāmudina** politikas veidotāji, pētnieki un ieinteresētās personas izvēlēties skaidras un mērķtiecīgas saziņas darbības, kad tie izplata pētniecības rezultātus;
- e) **jāizmanto** pētījumu rezultāti politikas plānošanā, lai novērtētu izglītības pasākumu vai reformu sekas un ietekmi nolūkā uzlabot to efektivitāti un lietderību;
- f) **jāveicina** mācīšanās no līdzbiedriem, lai labāk apmainītos ar praksi un pieredzi efektīvā pierādījumu izmantošanā politikas veidošanas un prakses nolūkiem; jāizmanto speciālās zināšanas, kādas ir dalībvalstīm, kā arī reģionālajām, valsts, Eiropas un starptautiskajām organizācijām, piemēram, ESAO, UNESCO, Starptautiskajai Izglītības sasniegumu novērtēšanas asociācijai (IEA), Pasaules Bankai un citām organizācijām, un jāpētī sadarbības, apmaiņas un partnerības iespējas;
- g) **jāapsver** veiksmīgas pierādījumos balstītas politikas un prakses **apzināšana** un **analīze** izglītības un mācību jomā, lai noteiktu galvenos efektivitātes faktoros un stimulētu sinerģiju;

Dalībvalstīm būtu:

- a) **jāmudina** politikas veidotāji, izglītības pārvaldes, izglītības un mācību iestādes un ieinteresētās personas, kā arī izglītības darbinieki, lai tie, apzinot izglītības vajadzības un nosakot darbības šo vajadzību apmierināšanai, izmantotu pierādījumus, kā arī lai šīs darbības pastāvīgi izvērtētu un pielāgotu.

Komisijai, pienācīgi ņemot vērā subsidiaritāti, būtu:

- a) **jārada** un **jāstimulē** izglītības pētniecības, mācīšanās no līdzbiedriem, partnerību un politikas eksperimentu iespējas visām dalībvalstīm, ieinteresētajām personām un starpniekorganizācijām attiecībā uz pierādījumos balstītu politiku un praksi izglītības un mācību jomā, izmantojot tādas ES programmas kā programma "Erasmus+", ieskaitot tās 3. pamatdarbību, programma "Apvāršnis Eiropa", ieskaitot tās politikas atbalsta instrumentu, un tehniskā atbalsta instrumentu;
- b) **jāstiprina** darbības ES līmenī, lai izglītības un mācību jomā stimulētu un atbalstītu pierādījumos balstītu politiku un praksi, jo īpaši izglītības un apmācības pārskatu, *Eurydice*, Rādītāju un kritēriju pastāvīgās grupas darbības, Kopīgo pētniecības centru, *Cedefop*, Eiropas Izglītības fondu, mācību laboratoriju par kvalitatīvām investīcijām izglītībā un mācībās, Eiropas Zinātnes padomdevēju forumu, Zinātnisko konsultāciju mehānismu un platformu Zināšanas politiku ("*Knowledge4Policy*").

II. UZLABOT VISU IZGLĪTĪBAS UN MĀCĪBU JOMAS DALĪBNIKU SPĒJU VEIDOŠANU, LAI TIE VARĒTU IZMANTOT PIERĀDĪJUMUS UN PĀRVARĒT PROBLĒMAS PĒTNIECĪBAS PROCESĀ, STARPniecībā UN IZMANTOŠANĀ

Dalībvalstīm būtu:

- a) **jāveicina** pētījumi un datpratība politikas veidotāju un izglītības darbinieku vidū, nodrošinot viņiem piekļuvi pētniecībai, kas ir atbilstoša viņu konkrētajos kontekstos, padarot to saprotamu, un ļaujot viņiem piedalīties tajā un to efektīvi izmantot,
- b) **jāveicina** skolotāju sākotnējā izglītība un pastāvīga profesionālā izaugsme, lai ņemtu vērā un veicinātu pierādījumos balstītu praksi, tostarp pedagoģiju un mācību procesa un skolu pārvaldību, kā arī izglītības darbinieku mācības un profesionālo izaugsmi visās nozarēs;
- c) **jāmudina** pētniekus attīstīt prātību "politikā un praksē", visā pētniecības procesā iesaistot politikas veidotājus un izglītības darbiniekus;
- d) **jāatbalsta** un **jāstiprina** starpniekstruktūras un/vai organizācijas, kurām ir būtiska nozīme plaisas mazināšanā starp pētniecību izglītības jomā, politiku, praksi un sabiedrību kopumā;
- e) **jāizskata** iespēja izglītības pārvaldēs izveidot vai **atbalstīt** īpašas struktūras, kas atbalsta un veicina pierādījumos balstītu politiku un praksi.

III. POPULARIZĒT DATU IZMANTOŠANU PIERĀDĪJUMOS BALSTĪTĀ POLITIKĀ UN PRAKSĒ IZGLĪTĪBAS UN MĀCĪBU JOMĀ

Dalībvalstīm un Komisijai, ievērojot savas kompetences, būtu:

- a) **jāapsver** iespēja prasības par datiem **integrēt** jau no jebkuras izglītības politikas/darbības uzsākšanas sākuma, lai maksimāli palielinātu izpratni par tās īstenošanu un vērtību un veicinātu pierādījumu sagatavošanu;
- b) **jācenšas nodrošināt**, ka dati būtu atrodami, pieejami, savietojami un atkalizmantojami (FAIR). Jāveicina FAIR un atvērto datu pieejamība, piekļuve tiem un to izmantošana, lai atbalstītu pierādījumos balstītu politiku un praksi;
- c) **jānodrošina**, ka datu vākšana un analīze izglītības un mācību jomā sniedz pievienoto vērtību, kas ir samērīga ar ieguldījumiem resursiem;
- d) **jāizpēta** maksimālā intelekta iespējas datu apstrādē, analīzē un izmantošanā, ņemot vērā kvalitātes, objektivitātes un uzticēšanās jautājumus.

Dalībvalstīm būtu:

- a) **jāapsver iespēja** izpētīt stratēģiju attiecībā uz FAIR datiem izglītības un mācību jomā, kas attiektos uz datu vākšanu, sniegšanu un izplatīšanu, ņemot vērā:
 - i) stingrus datu aizsardzības pasākumus, lai aizsargātu sensitīvu informāciju, tostarp izglītības guvēju informāciju, kā arī izglītības un mācību jomas datu privātuma un drošības aspektus;
 - ii) kvalitatīvu pētniecības instrumentu nozīmi, lai nodrošinātu tādu uzticamu datu iegūšanu, kas ir būtiski politikas veidošanai izglītības un mācību jomā;
 - iii) izglītības un mācību jomas datu izklaidētību publiskajā un privātajā sektorā;
 - iv) to, cik svarīgi ir veicināt datu pieejamību un pārnesamību, tostarp metadatu kvalitāti;

- b) **jāturpina** centieni kopīgi vākt datus izglītības un mācību jomā. **jāapsver** iespēja izskatīt ieguldījumu iespējas izmaksu ziņā efektīvā pieklūvē administratīvajiem datiem un to vienotā izmantošanā;
- c) **jāturpina** ieguldīt stabilā datu infrastruktūrā, mūsdienīgā datu analizē, datu vērtības radīšanā un datu inovācijā. Pierādījumos balstītai politikai un praksei izglītības un mācību jomā ir vajadzīgi kvalitatīvi un FAIR dati individuālā un sistēmas līmenī.

Komisijai, pienācīgi ņemot vērā subsidiaritāti, būtu:

- a) **jāveicina** un **jāatbalsta** izglītības un mācību jomas datu un paraugprakses apmaiņa starp dalībvalstīm un attiecīgā gadījumā publiskajā un privātajā sektorā; jādalās ar pierādījumiem un jāsniedz norādījumi un atbalsts dalībvalstīm efektīvas datu prakses, metodiku un Savienības privātuma noteikumu īstenošanā saistībā ar izglītības un mācību jomas datiem.

IV. LAI PANĀKTU EIROPAS IZGLĪTĪBAS TELPAS IZVEIDI, TURPINĀT ATTĪSTĪT MĀCĪBU LABORATORIJU PAR KVALITATĪVĀM INVESTĪCIJĀM IZGLĪTĪBĀ UN MĀCĪBĀS KĀ VĒRTĪGU SAVIENĪBAS RĪKU NOLŪKĀ SEKMĒT PIERĀDĪJUMOS BALSTĪTU POLITIKU IZGLĪTĪBAS UN MĀCĪBU JOMĀ

Komisijai, pienācīgi ņemot vērā subsidiaritāti, būtu:

- a) apspriežoties ar dalībvalstīm un attiecīgā gadījumā ar reģionālajām un vietējām iestādēm, mācību laboratorijas par kvalitatīvām investīcijām izglītībā un mācībās darbības joma **jāpaplašina**, attiecinot to uz plašāku pierādījumos balstītu politiku izglītības un mācību jomā; **jānodrošina**, lai dalība mācību laboratorijas darbībās joprojām būtu brīvprātīga;
- b) **jāsagatavo** jauni pierādījumi un esošie pierādījumi jādara pieejamāki ES izglītības un mācību politikas veidotājiem; **jāizveido** informācijas repozitorijs, kas aprīkots ar rīkiem, kuri atvieglo piekļuvi pierādījumos balstītas politikas un prakses atziņām, pamatojoties uz to attiecīgajām ietekmes jomām un problēmu risināšanas spējām; **jāstiprina** rentablu, izglītībā un mācībās izdarītu ieguldījumu piemēru apzināšana; **jāizpēta** sinerģijas ar *Eurydice* tīklu;
- c) **jāorganizē** spēju veidošanas pasākumi, lai uzlabotu to politikas veidotāju prasmes un kompetences, kuri iesaistīti pierādījumos balstītā politikā izglītības un mācību jomā. Mācību instrumenti būtu jāpielāgo dažādiem politikas veidošanas līmeņiem un attiecīgajiem dalībvalstu attīstības posmiem pierādījumos balstītas politikas veidošanā izglītības un mācību jomā;
- d) **jāatbalsta** partnerības izveide starp izglītības pētnieku aprindām, politikas veidotājiem un izglītības darbiniekiem. **Jāatbalsta** tādu ES starpniekorganizāciju tīkls, kurām ir būtiska nozīme plaisas mazināšanā starp izglītības jomas pētniecību, politiku, praksi un sabiedrību kopumā;
- e) **jāiesaistās** un **jāsadarbojas** ar starptautiskām organizācijām, piemēram, ESAO, UNESCO, IEA un Pasaules Banku, lai izveidotu un izmantotu sinerģijas, vienlaikus izvairoties no tāda darba dublēšanās, kas tiek veikts, lai izglītības un mācību jomā veicinātu pierādījumos balstītu politiku un praksi;
- f) dalībvalstīs un to starpā **jāveicina** nepārtraukts dialogs un apmaiņa ar pierādījumos balstītu politiku un praksi izglītības un mācību jomā, tostarp, izmantojot prakses kopienas izglītības politikas hipotētiskās ietekmes izvērtēšanai;
- g) **jāiesniedz** izglītības komitejai mācību laboratorijas par kvalitatīvām investīcijām izglītībā un mācībās darba plānu, nolūkā to optimizēt, ņemot vērā dalībvalstu vajadzības un bažas. **Jāziņo** izglītības komitejai un regulāri **jāsadarbojas** ar to šajā jautājumā;
- h) **jāparedz** pietiekami resursi, lai nodrošinātu, ka mācību laboratorijas darbībām ir jēgpilna ietekme.

Dalībvalstīm būtu:

- a) **jāizskata** dalība mācību laboratorijas piedāvātajās aktivitātēs. Ar savām atziņām **jādalās** īpašās Izglītības komitejas diskusijās, lai pastāvīgi uzlabotu mācību laboratorijas efektivitāti un kvalitāti.

AICINA DALĪBVALSTIS UN KOMISIJU ATBILSTOŠI TO KOMPETENCĒM:

kopīgi izstrādāt turpmākus pasākumus saistībā ar šiem secinājumiem tā darba ietvaros, kas tiek veikts saskaņā ar stratēģisko satvaru Eiropas sadarbībai izglītības un apmācību jomā nolūkā izveidot Eiropas izglītības telpu.

AICINA KOMISIJU

atbalstīt šos secinājumus, izmantojot pierādījumos balstītu pieeju jaunu iniciatīvu izglītības un mācību jomā izstrādē un ierosināšanā; **strādāt** pie priekšlikumiem, pamatojoties uz Rādītāju un kritēriju pastāvīgās grupas ekspertu atzinumu un ņemot to vērā. **noteikt par prioritāti** un ņemt vērā dalībvalstu viedokļus un bažas, kā to norādījusi Padome un tās īpašā darba sagatavošanas struktūra – Izglītības komiteja.

UZDOD IZGLĪTĪBAS KOMITEJAI

- a) **īpašu uzmanību pievērst** pierādījumu izmantošanai tādu priekšlikumu izskatīšanā, ko Komisija iesniegusi Padomei, vai Padomes secinājumu un rezolūciju projektu izskatīšanā;
- b) attiecīgā gadījumā **sniegt atzinumu** par jebkuru priekšlikumu attiecībā uz ES rādītāju vai mērķrādītāju, kas ietekmē izglītības un mācību jomu.